

Astfel comunicarea lui Karel Horálek, *Principiile și sarcinile studierii științifice a limbilor slave*³, subliniază necesitatea de a studia cât mai sistematic și analitic limbile slave din punct de vedere fonetic, lexical, morfologic și sintactic. Autorul remarcă strînsa legătură ce trebuie să existe între transformările fonetice și rezultatele lor în domeniu, morfologiei. Studiarea tipologică a limbilor slave, așa cum remarcă de altfel și Vl. Skalička poate duce la o clasificare a limbilor slave după însuși gradul lor de flexionare: limbi slab flexionare, limbi aglutinante, analitice etc.

Josef Kurz, în articolul *Limba slavă bisericească ca limbă internațională de cultură (literară) a slavilor*⁴, relevă importanța pe care a avut-o slava bisericească în dezvoltarea culturală a slavilor.

Autorul prezintă activitatea lui Chiril și Metodie, oprindu-se asupra importanței primelor texte glagolitice, asupra influenței slavei bisericești de redacție moravă în terminologia slavă din textele vechi poloneze.

Textele de redacție moravă s-au extins și în Croația, iar o parte din scrierile lui Chiril și Metodie — cele despre Sf. Ludmila și Sf. Vaňlav — erau cunoscute la Kiev și Novgorod. Limba slavă bisericească a contribuit la civilizația slavilor și la strîngerea legăturii cu bizantinii. Pe de altă parte, slava veche a jucat un rol deosebit în istoria formării limbilor literare slave moderne.

Eugen Pauliny se ocupă de *Condițiile istorico-culturale care au determinat existența bilingvismului în istoria limbii literare slovace*⁵. Consacrînd o mare parte a lucrării sale secolelor al XV-lea — al XVII-lea autorul menționează dublul rol pe care l-a avut limba cehă în această perioadă: pe de o parte, aceasta a avut un rol în formarea națiunii și poporului slovac fiind folosită de slovaci din Ungaria în lupta lor națională, iar pe de altă parte și-a adus contribuția la însăși formarea limbii literare slovace. Pînă a se ajunge la limba literară creată de L'udovít Štúr (1815—1856), în istoria limbii literare slovace se constată folosirea pe scară largă a unei cehi slovacizate. Este vorba de o limbă bazată pe gramatica cehă, care are însă un vocabular slovac apusean.

Bohuslav Havránek tratează probleme legate de *dezvoltarea limbilor literare slave*⁶. Obiectul lucrării sale îl constituie îndeosebi limba literară cehă, dezvoltarea ei în strînsă legătură cu dezvoltarea națiunii, dar și o paralelă între istoria celorlalte limbi literare slave și cea a limbii cehi. Din istoricul limbii literare cehi, autorul se oprește în special la epoca lui Jan Hus, la influența mișcării husite în limbă, la mișcarea națională din jurul anului 1848 și la reflectarea ei în limbă și cultură, precum și la perioada de după anul 1945, cînd vocabularul limbilor slave se îmbogățește cu noi termeni proveniți mai ales din limba rusă.

Formarea limbii cehi vorbite și raportul său față de cea literară constituie obiectul lucrării lui Jaromír Bělič⁷. Autorul desprinde cîteva deosebiri existente între ceha vorbită și cea scrisă, cum ar fi infinitivul în *t* din limba vorbită: *pect*, *pomocť*, spre deosebire de infinitivul *peci*, *pomoci* din limba scrisă, sau prezența formelor duble pentru cuvinte ca: *jedenáctiletá střední škola* (școala medie de 11 ani) și *jedenáctiletka* (pentru aceeași noțiune), ambele frecvente în limba vorbită — însă în limba scrisă se consideră corectă numai forma *jedenáctiletá střední škola* (p. 69).

³ *Zásady a úkoly vědeckého studia slovanských jazyků*, pp. 7—11.

⁴ *Církevněslovanský jazyk jako mezinárodní kulturní (literární) jazyk Slovanstva*, pp. 13—35.

⁵ *Kultúrnohistorické podmienky a spoločenské funkcie bilingvismu v dejinách spisovnej slovenčiny*, pp. 37—45.

⁶ *K obecným vývojovým zákonitostem spisovných jazyků slovanských*, pp. 47—57.

⁷ *Vznik hovorové češtiny a její poměr k češtině spisovné*, pp. 59—71.